

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 14 - 20 ส.ค. 2566

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- วันที่ 18 ธันวาคมของทุกปี องค์การสหประชาชาติกำหนดให้เป็น " วันผู้อพยพย้ายถิ่นสากล " (International Migrants Day) มีการกล่าวถึงความสำคัญของการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติทุกคนในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมีโครงการ "เอ็มฟันด์" (M-FUND) โดยมูลนิธิดริมลอปเม้นท์ เป็นกองทุนสุขภาพต้นทุนต่ำ ไม่แสวงหาผลกำไร สำหรับดูแลสุขภาพผู้ย้ายถิ่นผู้ซึ่งไม่มีประกันสุขภาพจากรัฐ เอ็มฟันด์เริ่มดำเนินงานลักษณะโครงการนำร่องในเดือนกันยายน 2560 ที่ อ.แม่สอด จ.ตาก ตามแนวชายแดน ต่อมาได้ขยายพื้นที่ไปทั่วจังหวัดตาก สระแก้ว กาญจนบุรี เชียงราย อุบลราชธานี และตราด แรงงานข้ามชาติที่สนใจเข้าร่วมสามารถลงทะเบียนกับเจ้าหน้าที่เอ็มฟันด์ที่ทำงานในชุมชน โดยสมทบเงินเป็นรายเดือน เดือนละ 100 บาทต่อคน (แผนพื้นฐาน) จะได้รับความคุ้มครองที่ครอบคลุมการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ สูงสุดถึง 5,000 บาทต่อปี สำหรับบริการประเภทผู้ป่วยนอก และ 45,000 บาทต่อปี สำหรับบริการประเภทผู้ป่วยใน ข้อมูลเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2566 มีโรงพยาบาลรัฐกว่า 200 แห่ง ให้ความร่วมมือกับโครงการดังกล่าว และตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2560 มีแรงงานข้ามชาติลงทะเบียนแล้วมากถึง 69,000 คน ครอบคลุมการเข้ารับการรักษาพยาบาลประเภทผู้ป่วยนอกจำนวน 82,000 ครั้ง และประเภทผู้ป่วยในอีก 12,000 ครั้ง หากแรงงานข้ามชาติทุก ๆ คนในประเทศไทย สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพเหล่านี้ได้ จะมีผลทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

" โรคลิซมาเนีย " โรคที่เหมือนโกลดัว แต่แท้จริงใกล้ตัวเรา การป้องกันที่ดีที่สุด

ข้อมูลจากรายงานการเฝ้าระวังเหตุการณ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สัปดาห์ที่ 50 ระหว่างวันที่ 11 - 17 ส.ค. 2566 พบผู้ป่วยโรคลิซมาเนีย จำนวน 2 ราย เพศชาย สัญชาติไทย อาศัยพริบจ้าง อาศัยที่จังหวัดอุดรธานีและสุราษฎร์ธานี อายุ 35 และ 52 ปี ตามลำดับ โดยผู้ป่วยรายแรกเพิ่งเดินทางกลับจากประเทศอิสราเอล และผู้ป่วยรายที่สองมีประวัติโรคประจำตัวคือ โรคเอดส์ โรคลิซมาเนียหรือโรคคาลา อาชงการอนามัยโลกกำหนดให้เป็น 1 ใน 6 โรคที่เป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ทางวงการแพทย์ ในแถบของโรคเขตร้อนที่ต้องเฝ้าระวังให้หมดไปโดยเร็ว โดยในการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2557 ณ ประเทศบังกลาเทศ ได้มีการลงนามความร่วมมือด้านวิชาการ ใน 5 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เนปาล และไทย เพื่อขจัดโรคและลดจำนวนผู้ป่วยในระดับอำเภอและตำบลให้น้อยกว่า 1 คนต่อประชากร 10,000 คน ภายในปี พ.ศ. 2560 โรคลิซมาเนียเป็นโรคที่เกิดในสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง เช่น วัว ควาย หมู กระรอก กระแต สุนัข เป็นต้น โดยมีแมลงรืนฝอยทรายเป็นพาหะนำโรคจากสัตว์ที่ติดเชื้อมาสู่มนุษย์ รืนฝอยทรายจะอาศัยอยู่ตามพื้นดิน ในที่มืด เย็น ชื้น เช่นกองอึวัว ไม้เชื้อฟืนจอมปลวกเก่า ๆ รอยแตกของฝาผนังหรืออิฐ ตอไม้พุ่ม หรือพื้นดินที่มีใบไม้ปกคลุมในป่าที่ชื้นแฉะและบริเวณใกล้คอกสัตว์ เมื่อมันดูดเลือดของสัตว์ที่มีเชื้อโรคดังกล่าวและมากัดคนหลังจากเชื้อฟักตัวแล้วจะแบ่งอาหารออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ อาหารทางผิวหนัง เยื่อเมือกและอวัยวะภายใน ระยะฟักตัวไม่แน่นอนอาจตั้งแต่ 2 - 3 สัปดาห์ จนถึงหลายเดือน เป็นปีหรือหลายปี แต่ส่วนใหญ่ระยะฟักตัวค่อนข้างนาน โดยผู้ป่วยจะมีอาการป่วยแบบค่อยเป็นค่อยไป มีไข้เรื้อรังเป็น ๆ หาย ๆ มีภาวะซีด อาจมีเลือดกำเดาไหล เลือดออกตามไรฟัน ท้องอืด ตับม้ามโต น้ำหนักลด ต่อมน้ำเหลืองโต ผื่นคันคล้ายหิด อ่อนเพลีย บางรายมีแผลที่ผิวหนังและที่เยื่อรอบปากและจมูก ที่รอยถูกกัดจะเป็นตุ่มแดงและแตกเป็นแผลไม่เจ็บ โรคนี้มียารักษาให้หายขาดได้แต่ใช้เวลานาน ที่สำคัญหากเกิดโรคแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ภาวะซีด ภาวะอาหารและลำไส้อักเสบ หากไม่ได้รับการรักษาหรือรักษาช้า อาจเสียชีวิตได้ การป้องกันจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด

โรคลิซมาเนียชนิดผิวหนัง

โรคลิซมาเนียชนิดเยื่อเมือก

โรคลิซมาเนียชนิดอวัยวะภายใน

ข้อแนะนำสำหรับเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่แจ้ง อสต. ประสานกับ จนท. สาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และปศุสัตว์อำเภอ ร่วมกันประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคดังกล่าวแก่ลูกบ้านถึง สาเหตุ อาการ และการป้องกันตัว จนท. สาธารณสุขควรค้นหาผู้ป่วยทั้งระยะปรากฏอาการและไม่ปรากฏอาการพร้อมทำการรักษาอย่างรวดเร็วจนหายขาด แนะนำให้ลูกบ้านร่วมมือกันกำจัด รืนฝอยทรายโดยปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในบ้านและบริเวณรอบบ้านให้สะอาด หากมีสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย ควรให้อยู่ห่างจากตัวบ้านอย่างน้อย 10 เมตร กรณีที่เลี้ยงใกล้บ้านควรให้ สัตว์นอนในคอกหรือสวมปลอกคอขูดขนบริเวณกลางคอก และป้องกันตนเองอย่าให้ถูกรืนฝอยทรายกัด เช่น ทายากันยุง สวมเสื้อผ้าปกปิดตัวร่างกายเมื่อต้องเข้าไปในพื้นที่ป่า ไม่อยู่นอกบ้านช่วงพลบค่ำซึ่งเป็นเวลาที่รืนฝอยทรายชอบออกหากิน คนที่มีเชื้อเอดส์ ควรป้องกันไม่ให้ถูกรืนฝอยทรายกัดรวมถึงหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ แรงงานไทยที่กลับจากประเทศแหล่งโรคในตะวันออกกลาง หรือผู้ที่มีอาการเข้าได้กับโรคดังกล่าว ควรรีบพบแพทย์พร้อมแจ้งประวัติเสี่ยงเพื่อรับการตรวจรักษาทันที

ติดต่อ
oic.ddc@gmail.com
02-5903832
www.ddc.go.th/oic

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

อ้างอิง

- <https://www.wongkarnpat.com/viewya.php?id=1602>
- <https://www.hfocus.org/content/2014/09/8123>
- <https://www.pidst.or.th/A245.html>
- https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_4336225
- ขอบคุณภาพจาก : <https://www.pidst.or.th/A245.html>